

tisoč prebivalcev, od katerih je kakih 10.000 Evropejcev. Mesto je bilo obdano z močnimi utrdami, ima radijsko oddajno postajo, dva izvrstna vodovoda, več modernih upravnih poslopij, vojašnice itd. Italijani so Asmaro v letih 1935 in 1936, ko so pripravljali pohod v Abesinijo, preuredili v ogromno vojaško taborišče, kar je tudi še danes. Nedaleč od mesta je tudi veliko civilno in vojaško letališče. V mestu je tudi tovarna za letala (Capronije) in za sestavo letal. Od Asmare do Masave vodi široka in popolnoma moderno urejena avtomobilska cesta, dolga 114 km. Tudi Masavo so Italijani pred šestimi leti preuredili v moderno pristanišče, kjer je dnevno mogoče izkrcati do 50 ton blaga.

Angleške čete so bile 7. aprila od Masave oddaljene 12 km.

Z zavzetjem Asmare in Masave je presekana široka in moderna avtomobilska cesta, ki vodi v abesinsko glavno mesto Addis Abebo. Odslej preostane Italijanom za umik proti Rdečemu morju samo še ena cesta, ki veže abesinsko mesto Desiji z malim pristaniščem Asab ob Rdečem morju.

Na tem področju je delovanje angleškega letalstva nenavadno živahno.

Addis Abeba zasedena

Na cvetno nedeljo so zasedle južnoafriške čete abesinsko prestolnico Addis Abebo, katera se je predala brez boja. Italijani še držijo nekatere močnejše postojanke krog Tanskega jezera in med temi je mesto Gondor.

Po Jugoslaviji

Razpust senata. S kraljevim ukazom od 1. aprila 1941 je bil razpuščen naš senat. Z omenjenim dnevom so prenehali mandati vseh dosedanjih senatorjev, imenovanih od kralja, kakor tudi izvoljenih ter njihovih namestnikov. Poseben kraljev ukaz bo določil dan volitev in dan sklicanja senata.

Dr. Maček prisegel in prevzel mesto prvega podpredsednika vlade. Voditelj Hrvatov dr. Maček je prispel 4. aprila v Beograd, kjer je prevzel po prisegi mesto prvega podpredsednika vlade. Pred prevzemom podpredsedniških poslov je izjavil dr. Maček med drugim tole: »Kristijan sem in spomnil sem se besed Kristusovih: Blaženi tisti, ki grade mir, ker se bodo sinovi božji imenovali. Čutim dolžnost do naroda, ki mi že deset let izkazuje zaupanje, da poskusim vse, da se reši mir, ta največja dobrina človeštva.«

Nov vrhovni inšpektor jugoslovanske vojske. Knez Pavle je zavzemal mesto vrhovnega inšpektorja naše vojske. Ker je knez odpoval v Atene, je bil postavljen za inšpektorja

naše vojske vojvoda Bojović. Vojvoda Bojović je star 83 let. Postopoma je zavzemal položaje v vojski in je poveljeval v mirnem času pehotnemu polku, pehotni brigadi, divizijski oblasti, konjeniški diviziji in četam novih odredov. Že v vojni 1876 je bil kot gojenec vojaške akademije v štabu vrhovnega poveljstva. V vojni 1914—1918 je bil poveljnik I. armije. Vojvoda je napisal več knjig in učbenikov iz vojaške stroke in slovi kot vojaški strokovnjak doma in v inozemstvu.

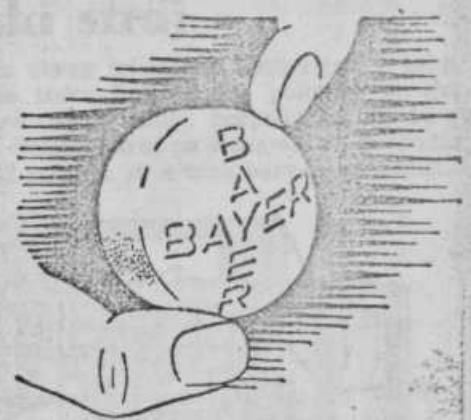
Naše prestolnice proglašene za odprta mesta. Z uradne strani smo pooblašteni objaviti naslednje: V vrsti ukrepov, ki jih narekuje današnji položaj, je kr. vlada sklenila, da bodo v primeru, če bi naša država bila v vojnem stanju, mesta Beograd, Zagreb in Ljubljana proglašene za odprta in nebranjena mesta. Če bi miroljubni napor, ki jih izvaja kr. vlada, ne dovedli do zaželenega uspeha in če bi nastopilo vojno stanje, bo kr. vlada gornji sklep po običajni poti sporočila vsem prizadetim vojskujočim se državam.

Novice iz domačih krajev

Predsednik mladinske KZ doktor. Dne 1. aprila je bil na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani promoviran za doktorja modroslovja g. Ludovik Puš, referent za združništvo in kmet. organizacije pri kmet. oddelku kr. banske uprave. Dr. Pušu k doseženemu velikemu uspehu čestitamo z željo, da bi še nadalje s svojim delom in po-

žrtvovalnostjo koristil narodu in domovini, zlasti pa kmečkemu stanu, ki mu je že doslej posvetil svoje sposobnosti. Naj bo tudi njegovo bodoče delo polno blagoslova, da bo moglo roditi bogat sad.

Duhovniške vesti. Postavljen je za provizorja v Poljčanah g. Petančič Franc, kaplan istotam. Prestavljeni so sledeči

Vsakdo ve
da je

ASPIRIN

sredstvo proti hripi in prehladu. Pri kupovanju treba paziti, da je vsak zavitek in vsaka posamezna tableta obeležena z „Bayer“-jevim križem. Nikoli ne pozabite, da Aspirina brez „Bayer“-jevega križa, ni!

Oglas red. pos. št. 7257 od 23. marca 1940.

gg. kaplani: Božič Božidar iz Šmartnega na Paki k Mariji Snežni; Krajnc Jožef od Marije Snežne na Prihovo; Feguš Alojzij iz Prihove v Koprivnici; Petančič Martin iz Koprivnice v Šmartno pri Slov. Gradcu; Poteko Pankracij od Sv. Magdalene v Mariboru v Šmartno na Poh., Orešnik Franc, III. kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru, za II. istotam; Kač Franc iz Trbovelj k Sv. Magdaleni v Mariboru; Volasko Adolf, III. kaplan v Trbovljah, za II. istotam; Stancer Avgustin od Sv. Petra pod Svet. gor. v Trbovlje; Kovačič Anton od Sv. Petra pri Mariboru v Dravograd. Upokojen je g. Cilenšek Alojzij, župnik v Poljčanah. Začasno nezasedeno ostane mesto kaplana v Šmartnem na Paki in pri Sv. Petru pod Svet. gor.

Usodepoln padec iz avtobusa. 16 letna dijakinja Hedvika Hohl, ki stanuje v Studencih pri Mariboru, je padla iz mestnega avtobusa in je dobila pri padcu pretres možganov. Radi nesreče ne zadene šoferja nobena krivda.

Podkrajški Judež

Povest iz domačih hribov

»Oče, prisežem lahko... Kar pravim, je tako resnično, kakor resnično pred vami stojim... Tonč je nedolžen. — Pa meni tako ne verjamete. Poklicala bom pričo... Mohor je bil zraven, vse je videl, kako je bilo. Naj vam on potrdi, da sem resnico povedala.«

S temi besedami je zagrabila vrč in je šla. Uro pozneje je imel Nadvornik pomenek s hlapcem Mohorjem, nato pa vpričo hlapca še s svojim sinom Petrom. Nobenega krega ali vpitja ni bilo čuti, biti pa je moralo presneto zares; kajti takega še Nadvornika niso videli, kakor je bil ta večer. Gledal je mrko, med večerjo ni spregovoril ne besede — zaradi tega si tudi od družine ni nihče upal spregovoriti; Petra pa ta večer sploh ni bilo na spregled.

Drugo jutro je Nadvornik poklical Julko v svojo izbo. Gledal je še prav tako mrko kakor sinoči, glas pa mu je donel čudno zamolklo.

»S Petrom sem opravil,« je začel. »Kaj ga čaka, že ve: ne bo dobil od domačije, dal jo bom zapisati Pavlu, svojemu mlajšemu in pridnejšemu sinu... Zdaj pa imava še midva besedo.«

Dekletu je srce sicer trepetalo, stala pa je trdno pred

14 očetom in mu gledala brez strahu v oči. Oče je začel zopet s hripavim glasom:

»Najprej bi rad vedel, zakaj je ta norec Judežev vzal krivdo nase.«

Hči je molčala.

»Govori!« se je zadr. »Zaradi mene tega ni storil, zaradi Petra tudi ne; torej se je moglo le zaradi tebe zgoditi.«

»Hotel je našo hišo obvarovati sramote,« je rekla.

»Tako, tako, ti to natanko veš, kaj?« je dejal porogljivo in se spet zadr. »Kaj njega naša hiša briga?«

»Storil je to iz hvalečnosti, ker sem mu nekoč pomagala.«

»Teda si mu morala pa pošteno kaj pomagati, ha?«

»Je že dolgo od tega; obljubila sem, da bom molčala o tem.«

»Aha, to je menda tista zgodba pri Hudičevem grabnu... Ali ti je za kaj drugega tudi še dolžen zahvalo?«

Julka na to ni odgovorila.

»Torej še zmeraj tajiš? To je tvoja reč. Moja reč pa je, da ti ukažem, kaj ti je storiti... Poslušaj! Najprej ti rečem, da boš tiho o vsem in ne črhni ne besede o tej nesreči — tudi materi ne!«

»Da, materi še najmanj, ker bi jim to žalost rada prihranila.«

»Še manj sme v fari kdo o tem kaj izvedeti.«

»Jaz ne bom spletla marnjev; bodite brez skrbi!«

Lepiljiva tekočina, past za žuželke. Povsod v naravi vlada neusmiljena borba za obstanek in celo rože, ki se nam zde tako lepe in nežne, so pogosto najokrutnejše morilke. Vsa živa bitja so v neprestani borbi med seboj in tej neusmiljeni borbi se pridružujejo tudi rastline. Nekatero gredo tako rekoč v boj, nastavljaajo zanke, organizirajo stražo, imajo celo ujetnike, ki jih počasi požoro. To črno delo opravljajo največkrat njihovi listi ali cvetne čašice. Ena izmed takih okrutnih rastlin je cvetlica s pesniškimi imenami: »sončna rožica«. Njeni živoredeči cveti privabijo na hudega slutečo žuželko, jo zagrabi in v uboga žuželka se nahaša naenkrat v lepiljivi tekočini. Žuželka se obupna borbno življenje in smrt. Žu-

Prometna nesreča. V Hočah pri Mariboru se je zaletel z motorjem v drevo Jožef Molec in obležal nezavesten s počeno lobanjo. Z razbito lobanjo obležal mrtev. Štefan Bauman iz Stražgojncev v občini Cirkovce na Dravskem polju se je peljal na motorju iz Slov. Bistrice proti Pragerskem. Naenkrat je izgubil oblast nad vozilom in se je prevrnil v bližini potoka Devina. Pri padcu je udaril z glavo ob motor in obležal mrtev.

Nesreča tovornega avtomobila. Na cesti pri št. Janžu na Dravskem polju se je prevrnil tovorni avtomobil, ko se je izognil neki kolearku. Pri tem se je hudo poškodoval po obrazu in si zlomil roko 24 letni delavec Avgust Golob iz Maribora. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

Smrtno ponesrečil pri podiranju drevja. V Kicarju pri Ptujju je pri podiranju drevja smrtno ponesrečil 42 letni Franc Pegan. Padajočemu drevesu se je prepozno umaknil in mu je deblo tako razbilo lobanjo, da je obležal na mestu mrtev.

Posestnik ob štiri prste. Slamorenica je odrezala štiri prste na roki 35 letnemu posestniku Francu Klepeju iz Kamnice pri Tebarjih.

Posledica zaleta motociklista v avto. V št. Vidu nad Ljubljano se je zgodila 3. aprila na večer huda prometna nesreča. Jože Cuderman v Škofji Loki zaposlen mizar, se je peljal omenjenega večera z motorjem iz Škofje Loke proti Ljubljani. Zada je sedel na motorju 26 letni mizar Alojzij Švigelj iz Guncelj pod Šmarno goro, ki je tudi na delu v Škofji Loki. Na cesti v št. Vidu je zadel Cuderman z motociklom z vso silo v potniški avto, ki je stal ob cestnem jarku, in je bila cesta sicer prosta. Pri silovitem trčenju si je zlomil Cuderman desno nogo pod kolonom tako, da so kosti štrlele ven, zlomil pa si je še tudi desno roko v zapestju. Nevarno si je strl desno nogo pod kolonom Cudermanov spremljevalec Alojzij Švigelj. Poškodovana so spravili v ljubljansko bolnišnico.

Posestnik umrl radi opeklin. Posestnik Alojz Bajec iz Moravč pri Sv. Križu nad Litiijo je pripravil petrolejko. Ko je nalival vanjo mešanico z bencinom, se je preveč približal z gorečo svečo. Tekočina se je vnela in prišlo je do eksplozije. Bajec je dobil tako hude opekline, da jim je podlegel v ljubljanski bolnišnici.

Birmovanje v letošnjem letu. I. V dekaniji Dravograd v nedeljo, 27. aprila, pri Sv. Janezu Ev. v Dravogradu. II. V dekaniji Slovenska Bistrica: 1. v torek, 29. aprila, pri Sv. Miklavžu v Majšpergu; 2. v sredo, 30. aprila, pri Sv. Andreju v Makolah; 3. v

»Dobro. Drugo, kar ti pravim: tvegaj se tega človeka, tega Judeža, in se zanj ne zmeni nikoli več! Po pravem bi kaj takega Nadvorski hčeri ne bilo treba ukazovati. Toliko časti bi morala sama imeti, da bi se ne spuščala v pogovor s takim lumpom in kaznjencem.«

»Tonč ni lump! Zaradi nas je zaprt.«

»Sakrabort! — Bil je vse življenje lump in potepuh. Če pri tej reči ne, pa je že prej stokrat zaslužil, da ga vtaknejo v luknjo. Sodnikom sem pošteno in po pravici povedal, kak lump je — moja krivda ni, če je dobil samo pet let.«

»Kaj? Kaj? Vi ste ga še noter tlačili?« je kričnilo dekle. »Oče, to je vnebovpijoča krivica.«

»Sakrabort!«

»Tonč si je na vse pretege prizadeval, da bi postal pošten človek. Pa vi mu ne privoščite, da bi bil priden, ne date mu, da bi prišel k sebi. Bil bi si kaj boljšega zaslužil.«

»Zaslužil? Kaj pa?«

»Vi bi morali krivico popraviti, ki jo zaradi nas, zaradi našega Petra, trpi.«

»Mi mu nismo storili krivice. Saj se je sam obtožil.«

»Mi pa imamo korist od tega. Našo čast je rešil.«

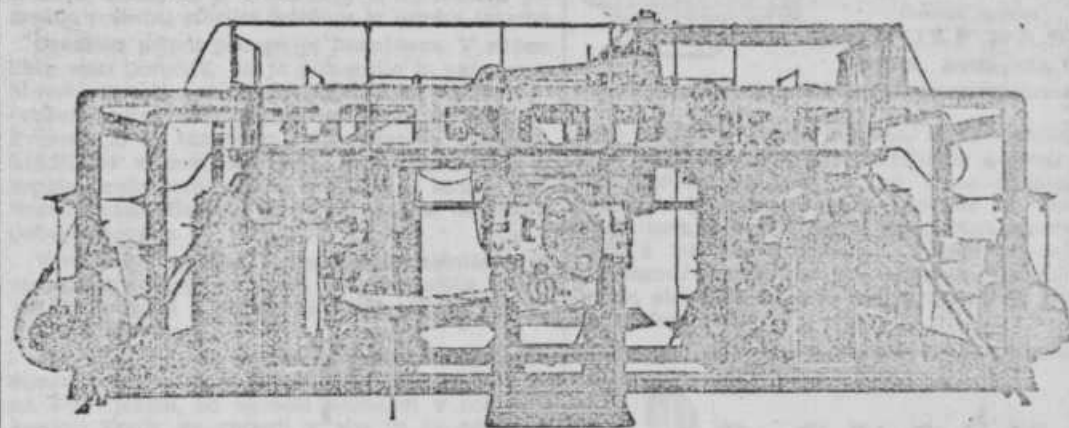
»Nihče ga ni prosil, zato mu tudi nismo ničesar dolžni... Mu tudi ne bo prišlo na misel, da bi od mene kaj zahteval. Se bi tudi pošteno urezal! Ko bo prišel iz

Novi rotacijski stroj

Današnja številka »Slov. gospodarja« je tiskana na novem rotacijskem stroju Tiskarne sv. Cirila.

Ta stroj se imenuje rotacijski, to je okroglostiskarski stroj, ker je plošča, s katere se ti-

visok okrog tri metre. Sestavljen je tako, da lahko tiska tudi le ena polovica stroja, ki zmore tiskati »Slov. gospodarja« na 16 straneh. Celotni stroj pa tiska »Slov. gospodarja« na 32 straneh in v treh barvah naenkrat.

ska, okrogla. Imamo tudi ploskovne tiskarne stroje, toda ti nikdar ne morejo doseči iste hitrosti tiska, kakor rotacijski. Pri ploskovno tiskarskih strojih se tiska lahko kar od ploskovno postavljenih in urejenih črk, dočim se črke v okroglo ploščo postaviti ne dajo, zato je treba posebne naprave, kjer se iz ploskovnega stavka na poseben azbestni papir odtisne stavek, ta da v stroj za odlivanje plošč, ki je prav tako nov. To odlivanje dosežemo s pomočjo raztopljenega svinca, kateremu je prirežen cin in antimon. Te vlite plošče se nato pritrdijo na rotacijski stroj in se časopis tiska s teh plošč.

Rotacijski stroji so bili prvenstveno sestavljeni za tisk časopisov, ki so imeli velikanske naklade. Izumil jih je tovarnar tiskarskih strojev Koenig, Würzburg. Po njem se še sedaj imenuje tovarna, ki je tudi naš stroj dobavila: Koenig & Bauer, Würzburg, skrajšano Koebau.

Naš rotacijski stroj ima 33.000 kg teže, za fundament smo morali kopati dva in pol metra globoko in nato zabetonirati, da smo mu dali trdno podlago. Dolg je devet metrov in

Ta stroj stane veliko premoženje! Nikdar niso ti stroji izkoriščeni dobičkanosno, ker je pri njih glavno to, da svojo nalogo izvršijo v čim krajšem času. Rotacijski stroj mora posebno pri dnevnikih v najkrajši dobi dati ves list, da gre ta čimprej v roke čitateljev. Dnevnik ne moreš tiskati nekaj danes, nekaj jutri, ali nekaj dopoldne in nekaj popoldne. Naš stroj zmore dati 14.000 izvodov »Slov. gospodarja« z 32 stranmi na eno uro. Tiskal bo dve uri in pol, potem bo pa stal ter čakal na drugo delo. Če bi naš stroj teklen vsak dan šest ur, bi natiskal vsak dan en vagon časopisov. Vemo, da ne bo nikdar tako zaposlen, ker ni tako zaposlen sploh noben rotacijski stroj. Želimo le, da bi bil vsak dan zaposlen vsaj dve uri, pa bo dobro služil svoji nalogi.

★

Radi sedanjih razmer je osebje v naši tiskarni tako skrceno, da nam ni bilo mogoče izdati napovedane 32 strani obsegajoče jubilejne številke. Slavnostna številka za 75 letnico »Slov. gospodarja« bo izšla pozneje, ker je gradivo za njo pripravljeno.

četrtak, 1. maja, pri Sv. Filipu in Jakobu v Laporju; 4. v petek, 2. maja, pri Sv. Križu v Poljčanah; 5. v soboto, 3. maja, pri Sv. Martinu na Pohorju; 6. v nedeljo, 4. maja, pri Sv. Jerneju v Slovenski Bistrici; 7. v ponedeljek, 5. maja, pri Presv. Trojici v Gornji Polskavi. III. V dekaniji Mežiška dolina: 1. v nedeljo, 11. maja, pri Sv. Jakobu v Me-

žici; 2. v ponedeljek, 12. maja, pri Sv. Ožbaltu v Črni; 3. v torek, 13. maja, pri Sv. Magdaleni v Javorju; 4. v sredo, 14. maja, pri Devici Mariji na Prevaljah. IV. V dekaniji Slov. Konjice: 1. v soboto, 24. maja, pri Materi božji na Prihovi; 2. v nedeljo, 25. maja, pri Sv. Janezu Krstniku v Čadramu; 3. v ponedeljek, 26. maja, pri Sv. Lovrencu v

luknje, ga bom dal pod kuratelo postaviti, da ne bo mogel kake neumnosti napraviti. Potem bo vedel, koliko je ura.«

»To bo vaša zahvala za to, da je odvrnil sramoto od naše družine in da se je dal namesto našega Petra obsoditi?«

»Tiho bodi, sakrabort! Zakaj je to storil, to je čisto njegova reč! — Nam ni mar. Pozabilo se bo. Mi se ne bomo menili zanj.«

»Če se vi ne boste menili zanj, se bom jaz.«

»Kaj? Ti nrevzetnica, ti grda!«

»Moja dolžnost je, da pomagam ubogemu, zapuščenemu človeku.«

»Dolžna si, da ubogaš očeta.«

»V vsem, kar je prav. — Kar ste pa storili Tonču in mu še delate, je krivica in brezsrčnost.«

»Peklenska strela, kaj takega upaš reči!«

»Govorim, kar je res in delam, kar je prav.«

»Ničesar ne boš storila, niti z enim prstom ne boš genila, tega človeka boš prezirala ter nanj pozabila!«

»Krivico in krivdo na njem bom popravila, kolikor ju morem.«

»Ti torej kljubuješ očetu?«

»Ne, jaz delam le to, kar mi narekuje vest.«

»Torej ne boš ubogala?«

»V tej zadevi ne!«

želka se vedno bolj pogreza v rdečo cvetočo čašo, dokler popolnoma ne izgine v njej. Brez števila je sredstev, ki se jih poslužujejo »žuzelko-jedne rastline«, da uničijo svojo žrtev. Nekatere jih zadavi, druge zadušijo. Glad ima v tej večni borbi za življenje povsod iste zakone...

Prva letalka. Prva ženska, ki se je dvignila z letalom v zrak, je bila Američanka, gospodična Edith Druce. To se je zgodilo leta 1908, v francoskem mestu Le Mans. Edith Druce je tvegala prvi ženski polet na majhnem lesenem letalu tvrdke Wright, ene prvih letalskih tovarn na svetu. Vodil ga je inženir Wilbur Wright sam. Letalo se je majavo dvignilo z zemlje, se povzpelo do višine 100 metrov in je ostalo celo tri

Blagoslovljene velikonočne praznike

želita svojim cenjenim, naročnikom, čitateljem, prijateljem in oglaševalcem
uredništvo in uprava »Slov. gospodarja«

Stranica; 4. v torek, 27. maja, pri Sv. Mariji v Špitalcu; 5. v sredo, 28. maja, pri Sv. Petru v Žičah; 6. v četrtek, 29. maja, pri Sv. Duhu v Ločah; 7. v petek, 30. maja, pri Sv. Jerneju pri Ločah; 8. v nedeljo, 8. junija, pri Sv. Juriju v Slov. Konjicah; 9. v ponedeljek, 9. junija, pri Sv. Egidiju v Zrečah; 10. v torek, 10. junija, pri Sv. Konigundi na Pohorju. V. V. dekaniji Vuzenica: 1. v nedeljo, 15. junija, pri Sv. Nikolaju v Vuzenici; 2. v ponedeljek, 16. junija, pri Sv. Lavrenciju v Vuhredu; 3. v torek, 17. junija, pri Sv. Jerneju v Ribnici na Pohorju.

Bela zastava na poslopju policiskih zaporov v Mariboru. Dne 8. aprila je vihrala na poslopju policijskih zaporov v Mariboru, kateremu pravijo »Pri Grafu«, bela zastava, ki je naznanjala, da so bili ta dan prazni. Omenjena bela zastava je za Maribor, ki je važno obmejno mesto, redka prikazen.

Elektrika v Obsetelski dolini. Iz Bizeljskega poročajo: Kralj. banska uprava nam bo v par tednih oskrbela napeljava električnega voda. Vse ljudstvo pozdravlja ta prepotrebni korak kr. ban. uprave. Sicer smo oddaljeni od večjih slovenskih središč, vendar smo take napeljave vredni, ker bizeljska občina izvozi letno vina, ki da naši banovini nad en milijon in sto tisoč dinarjev banovinske trošarine (računano po lanskim slabim vinom letini!). Upamo, da bo elektrika prinesla v obsetelsko dolino tudi kako industrijo, ki bi dala kruha našim revnejšim slojem, ki morajo sedaj za njim v Zagreb, kjer se narodno in versko izgubljajo.

Škofje Loko je zadnja sobota, 29. marca, obiskala prva nevihta s točo. Vsekakor zelo redek pojav v tem času, ko še imamo snega v planinah dovolj za smučarje.

Velika tatvina svinca. Na železniški postaji Tezno pri Mariboru je bilo pokradenega iz vagonov za 22.000 din svinca. Orožniki so izsledili ter prijeli tatove in one, ki so kupovali ukradeni svinec.

Vlomi v mesnico. V mesnico mesarja Valentina Smodeja na Pobrežju pri Mariboru je bilo vlomljeno in odnesenih šunk ter klobas za 5000 din.

Hitro izsledena tatova. Preteklo nedeljo je bil okraden Franc Filipič, posestnik na Desnjaku pri Ljutomeru. Tatovi so mu odnesli vse svinjsko meso. Omenjeni posestnik je bil že lani okraden, ko so mu tatovi prav tako odnesli vse meso ob priliki birmovanja v župniji Cezanjevci pri Lju-

tomeru. Sedaj se je orožnikom iz Ljutomeru posrečilo izslediti storilce letošnje in lanske tatvine.

Orožniki prijeli pobeglega kaznjence. V našem listu smo poročali, da je pobegnulo iz zaporov v Murski Soboti pet kaznjencev. Dva begunca so orožniki hitro imeli, ostali pa so se razpršili po Prekmurju in Murskem polju, kjer so vlamjali, kradli ter vznemirjali ljudi. V zadnjem času je uspelo orožnikom, da so aretirali v bližini Belčincev Ivana Beleca, ki je bil nekak kolovodja pobegle trojice.

V vinotoču zaboden. V mariborsko bolnišnico so spravili 26 letnega dninarja Franca Gajšta iz Makol, ki je dobil v nekem vinotoču pri Majšperku pet zabodiljav.

Par konj in voz so mu ukradli. Martinu Krštinu, pesesniku v Bereči vasi, občina Metlika na Dolenjskem, so ukradli neznanci v noči dva konja. Konja so vpregli v voz in se odpeljali. Krštinec je oškodovan za 15.000 din.

Obsodba po 26 ur trajajoči obravnavi. V Ljubljani je bil 2. aprila po 26 ur trajajoči razpravi obsodjen tolovaj Tone Hacc in njegovi pomagači ter sokrivci. Hacc je dobil dosmrtno ječo radi umora sotovariša Rudolfa Aupiča in radi usmr-

† Dr. Fran Kulovec

minute v zraku. Ko je pristalo, so priredili pogumni letalki navdušene ovacije. Njeno ime je bilo objavljeno v vseh časopisih, prva ženska, ki se je dvignila z letalom v zrak, je postala najpriljubljenejša junakinja sveta. Ni dolgo od tega, ko je priredila neka ameriška letalska družba letalski dan v Njujorku. Pri tej priliki se je spoznala prva letalka in jo je povabila na spominski izlete. Nadila ji je velikansko moderno potniško letalo za polet nad Njujorkom. Edith Druce je vabilo ljubeznivo in hvaležno sprejela. Ko je letalo krožilo nad nebotičniki, je postala naenkrat zaskrbljena. Vse bloda je napisala na listek nekaj besed in jih izročila pilotu. To so bile besede prve junakinje zraka: »Ne tako hitro,

»Gromska strela!« je rohnol stari. »Sedaj je pri kraju z nama. Poslušaj sodbo. Poberi cape in zapusti hišo. To ti veleвам jaz.«

»Oče!« je kriknilo prebledelo dekle.

»Nič oče! Jaz bom že vsem pokazal, kdo je gospodar v hiši,« je divje vpil Nadvornik.

»Zapustiti moraš mojo hišo, še danes, takoj! Kar rečem jaz, stoji. Tekom ene ure ne maram ničesar več videti od tebe. Poberi se!«

Za trenutek je oklevalo dekle, nato pa je dvignila glavo: »Bog s teboj, oče!« in odšla.

Uro pozneje je zapustila Nadvornikova hči očetovo hišo s svežnjem pod pazduho.

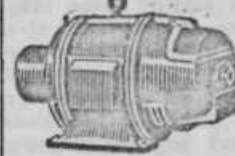
12.

Čas je hitel svojo pot. Skoro tri leta je prebil Judež v moški kaznilnici v Mariboru. S pokorščino in z resnim, mirnim obnašanjem si je tako pridobil zaupanje kaznilniškega ravnatelja, da mu je začel ta počasi naklanjati razne udobnosti. Razen lastne delavnice je imel posebni spalni prostor in so se smel mnogo bolj prosto gibati, kakor pa drugi kaznjenci. Za te predprave pa je šla zahvala še kaznilniškemu kuratu, gosp. Martinu, ki se je zavzel za nj s pravo očetovsko dobrotljivostjo. Njemu je razodel pri spovedi svojo skrivnost in od njega je prejel

marsikatero tolažbo, pa tudi namigljaje, kako bi lahko izkoristil prestajanje kazni v veliko korist za življenje. Pod načrtnim verskim vodstvom je popolnoma dozorel značaj mladega moža in se je istočasno pojeklenil s trpljenjem ječe. Z velikim veseljem se je oklepal dela. Ker je kazal zanimanje za strugarstvo, so ga zaposlili v stružnici, kjer si je pridobil sčasom tako spretnost, da je izgotavljal prave umetnije. Pri tem pa ni zaslužil samo lepega denarja, katerega so zanj nalagali, ampak mu je tudi hitreje mineval čas. Nikdar mu ni bilo dolgčas. Nekako domotožje je občutil, kadar je mislil na Julko, Nadvornikovo hčerko. Pri teh spominih je bil večkrat do smrti žalosten. Za njo je doprinesel veliko žrtev, njena podoba je stala vedno živo pred njim; pa on ne bo nikoli mogel govoriti z njo niti besedice, ne bo je videl nikdar več. Nikoli se ni kesal koraka, katerega je storil za njo, nasprotno, očitno ga je veselilo, da je zamogel storiti za dekleta nekaj velikega in teškega; njegov najljubši sen je bil, da se bo spominjala Julka nanj s spoštovanjem in hvaležnostjo, morda celo z ljubeznijo. Samo nekaj bi bil rad zvedel od nje. Odkar je bil zaprt, se ni dotaknila njegovega ušesa nobena novica iz domačega kraja in noben pozdrav. To ga je bolelo in večkrat se ga je oprijelo vroče hrepenenje po kaki vesti.

Nekega lepega poletnega jutra — bilo je v tretjem letu prestajanja kazni — so ga poklicali v sobo za oba-

DOBAVLJA-POPRAVLJA

molore
in vse vrste električnih strojev
Domača tovarna
RUDOLF PASPA
Zagreb, Noturška 69

titve orožnika Ivana Medena. Radi vlomnih tatvin, poskusne usmrtitve orožnikov in radi ropu pri trgovki Ahlinovi je bil Hacc obsodjen na kazni, ki bi znašale skupno do 159 let. Od njegovih tovarišev je prisodil senat Antonu Pestotniku 3 leta in 6 mesecev, Žužetu tri leta in 8 mesecev robije, krojaču Mihailu Kovčiču pa 1 leto strogega zavora radi prikrivanja ukradenega blaga.

Posvetu

Nenadna smrt madžarskega ministrskega predsednika in nova vlada. Madžarski narod in vse tuje prijateljke Madžarske je iznenadila 3. aprila vest o nenadni smrti ministrskega predsednika grofa Pavla Teleky. Madžarska vlada je izdala o smrti predsednika vlade grofa Telekyja poročilo, v katerem pravi, da se je prvotno mislilo, da ga je zadela kap, pozneje pa se je izvedelo, da si je sam končal življenje, ker je bil preveč občutljiv za vse, kar se je dogajalo v zadnjem času okoli Madžarske in ga je še tlačila skrb zaradi hude bolezni njegove žene. Rajni grof je bil s pred kratkim preminulim madžarskim zunanjim ministrom grofom Štefanom Czakyjem prijatelj Jugoslavije, s katero je sklenil pogodbo trajnega prijateljstva. Teleky, ki je užival doma in v inozemstvu velik ugled, je bil svečano pokopan 7. aprila. Koj po smrti ministrskega predsednika je odstopila celokupna vlada. Regent Horthy je poveril predsedstvo nove vlade dosedanjemu zunanjemu ministru Bardossyju, ki je obdržal tudi zunanje ministrstvo. Sestava ostale vlade je ostala neizpremenjena.

Zaplemba nemških in italijanskih ladij v obeh Amerikah. Severna in Južna Amerika sta odredili v minulem tednu zasego nemških in italijanskih trgovskih ladij, katere so se zatekle v ameriška pristanišča, ker jih je doletelo vojno stanje na odprtem morju. Najprej so bile zasežene na odredbo predsednika Rossevelta nemške in italijanske ladje po pristaniščih Združenih držav. Zgledu Združe-

nih držav so sledile Mehika, osrednje in južne ameriške države. Zasega je bila izvedena na podlagi ameriškega zakona, ki prepoveduje uničenje ali pokvarjanje ladij tujih držav, ki so se zatele pred vojno v ameriške luke. Oni nemški in italijanski mornarji, ki so skušali ob odredbi zasege ladje zažgati ali

pokvariti ladijske stroje, so bili aretirani in bodo obsojeni radi teh dejanj. Ker gre pri omenjeni zasegi za večje število nemških in italijanskih trgovskih ladij, sta vložili Italija in Nemčija zaradi plenjenja njunih ladij protest v Washingtonu, katerega je Amerika zavrnila.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Najstarejša ženska v mariborski okolici umrla. V Razvanju pri Mariboru je poklical Bog k sebi sredi minulega tedna prevzittkarico Elizabeto Hofer, ki je čakala izredno starost 95 let in je bila najbrž najstarejša ženica v mariborski okolici. Njen že davno rajni mož je bil zadnji daljnji sorodnik znamenitega tirolskega junaka Andreja Hoferja. Rajna je imela dva sina, ki sta pa padla v svetovni vojni. Preživljala je svoja prevzittkarska leta pri Ivanu Visočniku v Razvanju, kojega ženi je rajna bila babica. Hoferjeva je bila pokopana ob veliki udeležbi na pokopališču hoke podružnice Sv. Mihaela v Razvanju. Najstarejši mariborski okoličanki svetila večna luč!

Umri je dober obmejni posestnik pri Sv. Anu v Slov. goricah. V ponedeljek, dne 24. marca t. l., smo ob lepi udeležbi pokopali kmeta Janeza Holca, p. d. Perko-Spindler iz Dražen-vrha. Z marljivostjo, varčnostjo in vztrajnim delom si je ob strani svoje ljubeznive žene ustvaril prav lepi kmetijski dom. Zavrtna jetika mu je v najlepši dobi utrjala nit življenja. 49 let star se je preselil v še lepši in boljši dom. — Naj v miru počiva! Blagi ženi in otrokoma iskreno sožalje! Pogrebel so darovali za novo bogoslovje 55 din!

Počivaj v miru, blagi mož! Poročilo od Sv. Antona v Slov. goricah. Dne 30. marca smo sprejeli k večnemu počitku daleč okrog znanega Zepa na Vanetini, Jožefa Kramberger, v 54. letu starosti. Rajni je bil dolga leta na-

ročnik »Slov. gospodarja«, dober in skrben gospodar, posebno zgleđen družinski oče, ki je žrtvoval za svoje vse, celo svoje zdravje in nazadnje življenje. V svetovni vojni se je zaobiljubil, da po srečni vrnitvi postavi kapelico v čast rožnovenski Mariji. Z velikimi žrtvami je storil to in še oskrbel kapelico zvon, katerega se sliši daleč naokrog, in je že mnogim zazvonil ob ločitvi s tega sveta. Kako je bil rajni vnet za čast božjo, se vidi iz tega, da je vsako nedeljo ali praznik zjutraj ob pol 5. uri zvonil sam, da je budil sosede in okoličane, da je treba v cerkev. Kako zelo je ljubil Marijo, vedo tisti, ki so vsako leto poročali z njim, ko je bil vodnik romarjev 31 let na Sladko goro. Tega romanja ni nobeno leto opustil, čeravno zadnja leta ni bil več trdnega zdravlja. Bil je samouk ter napravil vse, kar se rabi pri gospodarstvu, marsikdo ga bo pogršel, ker je rad pomagal velikokrat brezplačno pri nujnih popravilih. Bil je član apostolstva mož in fantov ter se redno udeleževal mesečnega prejetanja sv. zakramentov, če ni bilo mogoče doma v farni cerkvi, pa tam, kjer je bil zaposlen. Da je bil zelo priljubljen, je pokazal njegov pogreb, ko so ga moške in mladeniči apostolstva in sploh številni farani, med njimi orožniški komandir z županom spremlili k zadnjemu počitku. Vič. g. župnik je ob grobu zelo lepo orisal življenje in skrb pokojnega za družino in čast božjo. Tebi, dragi Zep, bodi ljubi Bog stotni plačnik, žalujoči ženi in peterim otrokom pa naše sožalje. Počivaj v miru!

Dopisi

Slovenjebistriški okraj

Slov. Bistrica, V nedeljo, dne 30. marca t. l., se je vrtil dopoldne v Slovenski Bistrici v kino prostorih gosp. Avgušlina letni občni zbor Krajevnega odbora U. V. L., katerega se je udeležilo lepo število vojnih žrtev celega okraja Slovenske Bistrice. Občni zbor je vodil zastopnik Oblastnega odbora iz Ljubljane gosp. Franc Preša. Zastopana pa sta bila tudi na občnem zboru delegata iz Maribora gg. Geč Franjo in Martin Pravdič. O celotnem poslovanju je podal poročilo poslovodni predsednik g. Repnik, iz kojega se je posnelo, da ima tamkajšnji Krajevni odbor 196 članov in članic. Blagajniško poročilo izkazuje dohodkov 8005.15 din in izdatkov

6.466.50 din. Občni zbor je vso poročilo soglasno odobril in vzel na znanje. Sklenjeno je bilo tudi, da se ustanovi zdravstvena zadruga, katere bo marsikateri vojni žrtvi velika socialna pomoč. Z blaženostjo članarino mesečno 5 din bodo imele vojne žrtve brezplačnega zdravnika in zdravila. Končno se je sklenilo, da se Krajevni odbor v Slovenski Bistrici priključi z vsemi člani in premoženjem Sreskega odbora Udruž. vojnih invalidov v Mariboru, kakor je tudi to po pravilih predvideno. Do preklica pa se še bodo uradne ure vršile vsako nedeljo dopoldne v Slov. Bistrici od strani Sreskega odbora mariborskega, kar si radi tega tamkaj bivajoči člani prihranijo vozne stroške v Maribor radi raznih in potrebnih prošenj v eni ali drugi zadevi. Tajniške posle bo

opravljal v Slov. Bistrici tajnik Sreskega odbora mariborskega gosp. Martin Pravdič. Občni zbor je poslovodnemu predsedniku gosp. Repniku Josipu izkazal toplo zahvalo za njegovo večletno vzorno, agilno in požrtvovalno delovanje v prid vsem vojnim žrtvam Slov. Bistrice ter jim je jako žal, da se je umaknil s predsedniškega mesta. Volitev ni bilo, ker se je izvedla priključitev v Maribor, pač pa so bili izvoljeni štirje delegatje za Oblastno skupščino, in sicer sledeči: Repnik Josip, Terčič Vincenc, Pibrovac Avgust in Margoč Ivan. Za poverjenika pa je bil izvoljen gosp. Pibrovac Avgust iz Slovenske Bistrice.

Ptujsko polje

Ptuj. (Zaključek gospodinjkega tečaja na dekliški okoliški šoli v Ptuj.) Pravkar se je zaključil na dekliški okoliški šoli gospodinjski tečaj, ki uspešno deluje že 7. leto. Vsakokrat se usposobi v tem tečaju okoli 20 deklet za dobre gospodinjke in matere. Tu se dekleta učijo vsega, kar je potrebno zlasti gospodinjstvom v podeželju, pri tem se pa ne pozablja tudi na versko-moralno vzgojo gojenk. Letos ni bilo vsakoletne slovesne proslave sklepa tečaja zaradi težkih gospodarskih razmer. Tečajnice so imele skupno sv. obhajilo in sv. mašo v minoritski cerkvi, naker je bila v dekliški okoliški šoli prisrčna domača slovesnost, ki so se je udeležile le gojenke tečaja z učitelj. V skupnem govoru je voditeljica tečaja gđ. Ljudmila Gulin naročala svojim gojenkam, naj bodo zveste sv. veri, domači grudi, narodu in državi ter naj v tem duhu vzgajajo tudi svoje bodoče družine.

Haloze

Sv. Andraž v Halozah. Na Marijin praznik, 25. marca, so priredili naši pridni otroci svojim dobrim mamam nad vse uspešno prireditve, ki so jo ponovili v nedeljo, 30. marca. Na sporedu so bili mični prizori, pesmi in deklamacije. Z največjim navdušenjem smo sprejeli vest, da je stopil na prestol slavni Karadjordjevičev naš mladi kralj Peter II. Na vseh hišah v trgu Sv. Andraža so veselo zavijrale zastave, kakor še nikoli poprej.

Dravinjska dolina

Loče pri Poljčanah. Naše prosvetno društvo je z dekliško Marijino družbo in dekliškim krožkom priredilo 3 krat materinsko proslavo in sicer 22. marca zvečer, 23. marca popoldne in 25. marca popolden z deklamacijo, govorom in lepo ljudsko versko igro v 5 dejanjih: Lurška pastirica. So bila pač naša dekleta pridna, da so v tako kratkem času spravile kaj tako lepega skupaj. Obisk je pač pokazal, kako ljudje znajo ceniti take materinske proslave. Vsa čast in zahvala prirediteljem, zlasti g. kaplanu, ki je nosil vso težo prireditve na svojih ramah. Pa saj ima dosti široke, da lahko veliko nanje naloži. Čestitamo pa tudi dekletom, da so nam podale tako lepo materinsko proslavo! Bog jih živi, naša brhka dekleta! — Menda smo že tudi enkrat poročali, da se vrši pri nas pod okriljem občinskega rdečega križa bolničarski tečaj pod

Kakor na perutih je pohitel po stopnicah. In koga je dobil spodaj? Svojo teto, Jeruljo.

»Teta, teta, ljuba teta, ti si,« je zaklical bučno in zagrabil z obema rokama njeno desnico. »Ti edina me nisi pozabila!«

»Poba, Tonč, niti eno uro te nisem pozabila, in koliko sem molila zate, to zna samo naša Mati,« je ihlela ženica.

Bila je še vedno taisto bable, kakor pred tremi leti in se ni prav nič postarala. Njeni kodrast, skrbno počesani lasje niso prav nič osiveli, njen okrogli obraz z rdečimi lici je obdržal še vedno isti otroški izraz, v njem gibanju ter kretanju je bilo še vse ono mirno ter ljubko od poprej. Tudi cvetlice, njene stalne spremljevalke, niso manjkale. Krog klobuka je nosila venec iz poljskih rož, iz košare so lukale pisane cvetke iz lončkov, z njene palice, katere je slonela poleg košare v kotu, sta se smejala šopka iz sveže utrpanih vrtnih cvetlic. Ginjen je gledal Judež Jeruljo:

»Teta, tako dobra kot ti, ni nikdo z menoj in ne bom pozabil nikdar, da si me obiskala... Kako dolgo si že na potu?«

»Ne dolgo. Danes pred 14 dnevi sem šla z doma,« je odgovorila Jerulja.

Ženšče se je razgovorilo in začelo pripovedovati: »Veš, Tonč, jaz sem že bila enkrat tukaj; pred dvema

letoma, pa me niso spustili k tebi — vse beračenje je bilo zaman. Tokrat je šlo lahko, ker imam pisanje. Stavil ga je g. župnik in ga je pustil od sodišča podpisati ter kolkovati... Poba, poba, kar dopovedati ti ne morem, tako me veseli, da te zopet vidim. Mogoče ti ne bo več treba dolgo tukaj ostati. Naš Gospod ti je že davno odpustil — ti nisi imel zlobnega namena, niti znal nisi, kaj počenjaš. Z vašim dušnim pastirjem, z gorečim gospodom, sem že govorila in tudi on pravi, da si dober človek. Sedaj se hočem zahvaliti naši ljubi Gospej. Nisem te zastonj priporočila Mariji na več kot sto krajev, da te sprejme v varstvo, Bogu hvala ter zahvala. Na povratu proti domu sem se oglasila pri Mariji v Rušah, v Puščavi in pri Sv. Križu pri Dravogradu... Žalibog so oveneli na potovanju k tebi šopki. Glej, enega sem nabrala zate pri Devici Mariji v Puščavi...«

Jerulja je potegnila iz košare šopek, ki je bil povezan iz pohorskih cvetk, vendar cvetja ni ubilo več — je odpadlo, viselo je ovenelo... »Škoda! Škoda! Škoda! Bile so potrpane na hribčku v Puščavi in so bile tako ljubke!« je vzdihovalo bable. Judež je hlastno pograbil šopek, poljubil je ovenelo cvetje in je kričnil: »Iz domačih krajev ste, s planin! Bog vas živi! Bog vas živi!«

»Poglej, tukajle imam še lepši šopek zate,« je vzkliknila ženšče in vzela enega od šopkov s palice; »tega sem včeraj nabirala.«

mladi mož, in ne previško!

Ptice uče govoriti. O italijanskih trgovcih a pticami in rejcih ptic pravijo, da imajo poseben talent, da naučijo ptice govorjenja. V resnici izvirajo najzanimivejše živali te vrste iz Italije ali pa vsaj iz rok italijanskih strokovnjakov, ki uče ptice govoriti. V novejšem času uporabljajo sicer drugod kot učilo čedalje bolj gramofonske plošče in tako izgubljajo italijanski učitelji ptic tudi čedalje bolj svoj poseben položaj. Najboljše »govornice« so slej ko prej papige in vrane, a tudi druge ptice se nauče nekoliko besed ali celih stavkov: Seveda ni govora o tem, da bi živali smislile besed, ki jih izgovarjajo, tudi razumele. Ščasoma sicer lahko po-

(Dalje sledi)